

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Pvinct. IX. De cessatione à diuinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

interdicti iniungitur, ut si ea bona immobilia autoritate Apostolica contingerit alienari, pretium eorumdem eodem modo deponatur in bona immobilia, cum eiusdem oneris repetitione conuertendum. Quod ob eandem rationem diffusum est.

Deinde iniungit sub eadem poena interdicti secularibus Clericis, & regularibus sub poena priuationis vocis actiua, & passiva, priuationis officiorum, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda; ve si forte onere Missarum celebrandarum detinentur, auferant ab Ecclesiis capsulam cum inscriptione pro Missis celebrandis. Ne ea occasione onere Missarum grauentur, cui nequeunt commode tempore satisfacere contra voluntatem, & intentionem elemosynas tribuentium, & Missas postulantium; hac enim parte nihil amplius praecipitur nisi quod iure naturae cauetur, iure namque naturae verum est, ne quis Missas dicendas in longum tempus differat contra voluntatem, & intentionem eorum qui stipem pro illis dicendis concesserunt. Quare si breui tempore receptis, & recipiendis satisfieri potest, non est opus capsulam tollere, & a recipiendis elemosynis Missarum abstinere.

Alia plura adducit Bonac. dicto 1.2. disp. 4. q. 2. punct. 11. à sacra congregatione Cardinalium decreta circa Missas, & earum elemosynas, quae iuris, & rationi consentanea sunt, & obseruari conuenit. *Primo* namque refert prohibitum esse à sacra Congregatione, ne Episcopi, aut Generales Religionum reducant onera Missarum post Concil. Trident. imposita, aut in limine beneficii, nisi forte ipse testator hanc facultatem Episcopo, aut religionis Superiori concesserit. Neque obest quod legatum sit ita tenue, ut nullus velit Missarum oneri satisfacere, idcirco expedit fieri reductionem, quia hac non negatur, sed cauetur ne ab alio, quam à Pontifice fiat, quam gratis, ab his expensis praestabit. *Secundo* refert Bonac. prohibitum esse, ne quis plures accipiat elemosynas (intelligitur integras) pro eodem sacrificio, reuocaturque omnia privilegia quibuscunque locis, vel personis concessa, quibus concedebatur, ut certarum Missarum, vel anniuersariorum celebratione, aut aliquibus collectis, vel orationibus satisficeret pluribus oneribus Missarum in futurum suscipiendis. Etenim cum iure naturali nullus possit pro vno sacrificio nisi vnum congruum stipendium accipere, iniustitiam committit intendens pluribus stipendiis vnicuique sacrificio satisfacere. Quod si aliquando stipendium minus congruo datum sit, & recipiens illo contentus fuit, nequit aliunde compensationem accipere, quia iam cessit iuri quod habebat, ut sibi congruum stipendium concederetur. Reuocatio verò priuilegiorum conuenientissima fuit, ne concedentes elemosynam sua intentione defraudentur, neque alij ab his elemosynis concedendis, & capellaniarum fundatione retrahantur. *Tertio* refert prohibitum esse sacerdoti accipienti certam elemosynam pro Missis dicendis alteri sacerdoti eas Missas celebrandas committere, minori stipendio extenso, quia nulla videtur congrua ratio ob quam possit partem stipendij sibi concessi retinere, cum ex voluntate donantis concedatur ei quatenus est Missas celebraturus, & non aliter. Ex quo decreto non impediuntur custodes Ecclesiarum ex elemosynis pro Missis dicendis aliquam partem sibi retinere pro labore impenso in harum elemosynarum collectione, altarisque obsequio, nempe cera, vino, & alijs, dummodò congruum stipendium sacerdoti celebraturus concedatur, quia his oneribus sacrificia postulantes satisfacere tenentur, siquidem irrationabiliter vellent sibi gratis ea obsequia praestari.

Ad extremum alicui non videbitur improbable hæc sacrae Congregationis decreta esse rationi, & æquitati conformia sunt, vim legis saltem extra Italiam non habere, quia illis deficit requisita publicatio, & communitatis acceptatio, & iurisdictionis à Pontifice in totam Ecclesiam concessio, uti indicat Bonac. d. punct. 11. in fine. Quod an verum sit, alijs iudicandum remitto.

PUNCTVM IX.

De cessatione Diuinis.

§. I.

Quid sit, & quocumque cessatio?

- 1 Explentur cessationis definitio.
- 2 Qualiter ab interdicto differat.
- 3 Duplex est cessatio.

Annexa est cessatio à diuinis interdicto, eique ex parte similis. Dicitur autem cessatio ab effectu quem habet, quia ex vi illius diuinæ laudes in aliquo loco cessant, idcirco

que Doctores cessationem definiunt esse prohibitionem Ecclesiasticam Clericis impositam abstinendi ab officijs diuinis in aliquo loco. Hæc prohibitio est ob culpam grauissimam alicuius apponatur, non est tamen censura, quia non magis nocentes, quam innocentes afficit, sed est quaedam diuinorum officiorum negatio, quam Ecclesia clericis sub precepto iniungit in signum doloris, & tristitiæ conceptæ ob grauissimam iniuriam sibi, seu honori diuino illatam, & in illius reparationem, ut hac ratione cogatur delinquentes ab iniuria desistere, & satisfactionem exhibere. Sicuti colligitur ex Clement. 1. d. e. sentent. excommunicat. sub finem, & tradunt communiter Doctores, Nauarr. cap. 27. num. 188. Sayus lib. 1. cap. 17. num. 2. Suar. disp. 38. sect. 1. num. 13. Coninch. disp. 17. dub. 1. in princ. Filiucius tract. 18. c. 7. q. 1. Bonac. 1. d. disp. 6. p. 1. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. c. 6. num. 1. Amla 6. p. de censuris disp. 1. dub. 1.

Ex his inferitur plurimum cessationem ab interdicto differre, nam interdictum etiam locale semper afficit aliquam personam determinatam, nempe illum cuius causa interdictum latum est, cum tamen cessatio à diuinis nullam personam determinatam afficiat. Sed omnes æque à diuinis illo loco vbi fertur cessatio arceantur. Secundo ob violationem cessationis per exercitium Ordinis nulla est irregularitas imposita, quæ tamen violationi interdicti apponitur est. Tertio cessatio non est censura, sed interdictum. Cap. quæritur de verborum significat. Quarto priuilegia tempore interdicti concessa ad cessationem à diuinis trahenda non sunt. Quinto cessatio à diuinis nunquam imponitur ipso iure, bene tamen interdictum. Denique effectus cessationis, & interdicti aliquæ ex parte differunt, sicuti hæc omnia in sequentibus videbimus. Ergo cessatio à diuinis ab interdicto differt.

Duplex est cessatio, alia generalis, alia specialis. Generalis est quæ respicit prouinciam, ciuitatem, cultum, villam &c. Specialis est quæ determinato loco apponitur est scilicet Ecclesie, cæmeterio, oratorio &c. Sicuti de interdicto diximus.

§. II.

Quos effectus habeat cessatio à diuinis?

- 1 Triplex est effectus.
- 2 Plures censent non solum à Pontifice, sed à quolibet inferiori cessationem imponi posse partialem.
- 3 Verus est oppositum.
- 4 Primus effectus cessationis, qui est priuatio diuinorum officiorum tam Clericis, quam laicos comprehendit.
- 5 Aliqui censent priuilegium concessum in cap. alma mater de sentent. excommunicat. in 6. extendi ad cessationem.
- 6 Oppositum verus est.
- 7 Priuilegium concessum pro illis quatuor festiuitatibus videlicet in dicto cap. alma ad cessationem extenditur specialiter a consuetudine, tamen si spectatur iuris rigore contrarium esse dicendum.
- 8 Ex vi vltimus priuilegij concessi audiendi diuina, vel celebrandi tempore interdicti, non possunt tempore cessationis celebrari, vel audiri diuina.
- 9 Tempore cessationis licitum est celebrare in qualibet Ecclesia semel in hebdomada pro reuocanda Eucharistia.
- 10 Hora canonica in particulari recitari possunt tempore cessationis.
- 11 Tempore cessationis ea Sacramenta ministrari possunt, quæ tempore interdicti.
- 12 Cessatio per se non videtur priuare Ecclesiastica sepultura.

Triplex effectus communiter cessationi attribuitur, nempe priuatio diuinorum officiorum, Sacramentorum & Ecclesiastica sepultura.

Sed an hi effectus cuiuslibet cessationi annexi sunt; Variant Doctores. Nam Suar. disp. 39. sect. 2. num. 15. & sect. 4. num. 4. Filiucius tract. 18. capite 9. num. 172. & 187. censent non solum à summo Pontifice (de quo non est dubium) sed à quolibet Iudice cessationem imponi posse partialem, hoc est quoad vnicuique tantum effectum, & non quoad omnes, & quoad priuationem diuinorum officiorum, & non quoad priuationem Sacramentorum, quia hæc potestas nulli videretur restricta.

Cæterum longè verius est nullam aliam præter Pontificem cessationis effectus limitare posse; quia hi effectus annexi sunt cessationi ex iure communi statuto in cap. non est 11. de sponsalibus ibi: Nulla officia diuina celebrari permittentur. Quod ius mutare nemo potest. Sicut ergo nullus potest excommunicationis effectus restringere; quia iure communi sunt statuti, sic neque cessationis effectus restringere valeat. Neque placeat responsum Suar. dicta sect. 4. num. 4. Pontificem loqui ibi de speciali cessatione, nam Doctores omnes inde sumunt argumentum ad affirmandum cessationem quamlibet prohibere

prohibere omnia officia diuina, neque habere locum indulgentiam factam in *cap. alma mater*.

Præterea si cessatio partialis, & quoad particulares effectus & non quoad omnes imponi possit, esse multiplex cessatio, sicuti est multiplex interdictum, quam tamen multipliciter nullo modo iura agnoscunt. Non igitur potest alius ad Pontificem effectus cessationis restringere, vt bene notauit Henric. lib. 13. cap. 32. num. 1. & cap. 54. num. 2. Sayrus lib. 5. thesauri. c. 13. n. 7. Aulæ 6. p. disp. 3. du. 4. Bonac. 1. disp. 6. pun. 1. m. 8. & alij.

Primus ergo effectus cessationis est prohibitio diuinorum officiorum, vt deciditur dicto *cap. non est vobis de sponsalibus*. Quæ prohibitio est directè clericis officiat, laicos etiam comprehendit. Ex eo namque quod in aliquo loco interdicta cessatio sit à diuinis, omnes tam clerici, quam laici à diuinis arcentur: clerici ne ea celebrent, laici, & clerici ne illorum celebrationi, si aliquando contigerit, assistant. Quod manifestè conuincitur ex *cap. quod in re, de penitent. & remissionib. & cap. permissimus de sentent. excommunic. xbi semel in hebdomada pro renouanda Eucharistia permissum est celebrari, cui celebrationi nec clerici, nec laici assistere possunt, sed solum sacerdos cum suo ministro. Atque ita notauit Suar. disp. 39. sect. 2. n. 14. Filiuc. tract. 18. c. 7. m. 166. Bonac. 1. de cess. iud. disp. 6. pun. 3. num. 4.*

Sed dubium est, an privilegium concessum in *cap. alma mater. de sentent. excommunicat. in 6.* vt possint Clerici officia diuina in loco interdicto celebrare submissa voce, ianuis clausis, & campanis non pulsatis, extendatur ad cessationem à diuinis? Affirmant Archidiacon. *cap. si canonici statim in prin. de officio ordinari. in 6.* Paludan. in 4. dist. 18. q. 8. ar. 3. prin. cap. num. 38. Ioann. de Fruburgo *sum. confessor. lib. 3. tit. 3. q. 2. 1.* Nauarr. *cap. 17. num. 189.* Villadiego *de irregularitat. vbi de irregularitat. ob violationem interdicti, dictum est, & cap. de interdicto. num. 1. 5. vers. prædicta tamen.* Deucuntur, quia cessatio hæc spectato iure antiquo sub interdicto conuincitur. Deinde rationes, quibus motus fuit Pontifex ad concedendum, vt tempore interdicti generalis diuina celebrarentur, illa moderatione scilicet nec fidelium deuotio tepesceret, ne hæreses pullularent æquè in cessatione à diuinis procedunt. Ergo privilegium interdicto concessum ad cessationem extendi debet.

Nihilominus verior, & communior est sententia, negans concessio nem d. *cap. alma* ad cessationem etiam generalem extendi posse. Primum, quia cessatio à diuinis sub interdicto non comprehenditur, sed ab ipso distinguitur. vt colligitur ex *cap. dilectis filiis de appellationibus & cap. in fratribus. §. ceterum de officio ordinari. & cap. si canonici. Cap. quantum de officio ordinari. lib. 6. & Clement. 1. de sentent. excommunicat.* Secundo si liceret Canonici Horas canonicas dicere tempore cessationis generalis, sicuti licet tempore interdicti, possent, & deberent eas Horas recitare, nec priuari possent distributionibus, sed necessarii eas lucrarentur. Quo posito non esset obligatus eas illis soluere qui causam cessationi dedit. Sicuti de facto obligatur in *cap. si canonici §. si autem de officio ordinari. in 6.* Tertio non est eadem ratio in cessatione, ac in interdicto, vt privilegium concessum pro interdicto ad cessationem extendatur. Nam cessatio à diuinis rarissimè, & ob vrgentissimam causam imponitur, & tentatis aliis pluribus remediis, & semper imponitur ob contumaciam alicuius infringendam. Secus contingit in interdicto. Quarto si limitationes, quæ in interdicto licent, liceret in cessatione, cessatio non esset grauamen speciale supra interdictum, quod est contra Ecclesiam vltimæ Aque ita docet Medina *sum. lib. 1. c. 11. §. 14.* Couar. *cap. alma 2. p. §. 4. n. 7.* Henric. lib. 13. cap. 32. num. 2. Gutierrez. *lib. 1. canon. q. cap. 10. num. 6.* Sanchez *lib. 7. de matr. disp. 8. num. 14.* Sayr. *libro 5. thesauri. cap. 19. num. 2.* Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 7.* Aulæ 6. par. *disp. 1. dub. 3. vers. secunda opinio.* Coninch. *disp. 17. dub. 7. n. 8.* Paul. Laym. *lib. 1. sum. tract. 1. p. 4. c. 6. n. 2.* Bonac. 1. disp. 6. pun. 1. circa finem. Gasp. Hurtado *de cessat. diff. 1. m. 8.*

Ex hac doctrina videtur inferri iuris rigore spectato privilegium concessum in *cap. alma* pro illis festiuitatibus Natalis, Paschæ, Pentecostes, & Assumptionis Beatæ Virginis non esse ad cessationem à diuinis extendendum. Vt tradit Bonac. Layman. & Suar. *loc. alleg.* Verum spectatâ æquitate, & consuetudine hanc extensionem faciendam esse docuerunt Couarru. *cap. alma 2. p. §. 5. num. 5.* Doctores Salmanticenses, anno 1584. teste Henric. lib. 13. cap. 32. num. 3. Gutierrez. *lib. 1. canon. q. cap. 10. in fine.* Sayr. *lib. 5. thesauri. cap. 19. num. 8.* Aulæ 6. par. *disp. 1. dub. 6. conclus. 1.* Paul. Layman. *dicto cap. 6. num. 3.* inclinatur Suar. *dicta disp. 39. sect. 2. num. 23.* & colligitur ex d. *cap. alma*. Nam ibi conceduntur illis diebus celebrari officia diuina non in vi permissionis, sed constitutionis, & ordinationis, inquit enim textus: In illis festiuitatibus Natalis Domini, Paschæ, Pentecostes, & Assumptionis Beatæ Virginis Mariæ campanæ pulsentur, & ianuis aperit, & alta voce diuina officia solemniter celebrentur. Ergo aduersus hanc constitutionem non potest cessatio, quæ ad inferiori

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars VI.

Pontificis indicta est vim habere. Et idem tradit Sayrus, & Henric. de festis, in quibus ob privilegia Religiosis concessa generalia interdicta suspenduntur.

Secundò inferitur ex vi illius privilegij concessi audiendi diuina, vel celebrandi tempore interdicti non posse privilegium ea audiri, vel celebrare tempore cessationis; quia vt probatum est, cessatio sub interdicto non comprehenditur, sed ab eo distinguitur. Sicuti notauit Nauarr. *cap. 27. numero 189.* Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 11.* Sayrus *lib. 5. thesauri. cap. 19. num. 13.* Bonac. *disp. 6. pun. 1. in fine.* Quod maximè procedit in privilegio singularibus personis concessio, quod strictè interpretandum est. Verum si de privilegio communitati alicui concessio, vel personis ratione dignitatis loquamur, vt est privilegium concessum Episcopis audiendi, vel celebrandi tempore interdicti in *cap. quoad nonnullos, de privilegiis, & cap. vlt. eodem tit. in 6.* non videtur improbabile ad cessationem extendi quia hoc privilegium late interpretandum est, maximè cum iure antiquo parum cessatio ab interdicto distinguebatur. Sicuti plures referens docuit Couarru. *cap. alma 2. p. §. 4. num. 7. vers. hinc patet.* Henric. *lib. 13. cap. 32. num. 3.* & in comment. *lit. P.* & refert ita sensisse quosdam Iurisperitos Salmanticæ consultos Sayrus *lib. 5. thesauri. cap. 19. num. 5.* Aulæ 6. par. *disp. 1. dub. 5. conclus. 2.* limitans casu quo privilegium concessum fuerit ante constitutionem *cap. alma mater*. Illud est certum in eo casu Missam, & officia diuina celebranda secreto esse, & seruata moderatione dicti *cap. alma*, vt notantur Henric. & Aulæ *suprà*.

In omni tamen sententia fatendum est tempore cessationis licitum esse celebrari in qualibet Ecclesia semel in hebdomada pro renouanda Eucharistia, ne species sacramentales putrefiant, nec sine viatico decedant, quæ sunt rationes ob quas in speciali interdicto hoc permissum est iuxta *cap. permissimus de sentent. excom.* Debet tamen vnus solus minister vel ad summum duo adesse iuxta Decretum Soteri Pontificis in *hoc quoque de consecr. dist. 1.* Sicuti docuerunt Medina *sum. lib. 1. c. 11. §. 14.* Henric. cum Doctoribus Salmanticensibus, *lib. 13. c. 53. n. 2.* Nauarr. *cap. 27. n. 173.* Sayrus *lib. 5. thesauri. n. 3.* Aulæ 6. par. *disp. 1. dub. 4. conclus. 2.* Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 19.* Bonac. 1. disp. 6. pun. 3. num. 3. Quinimo addit Suar. *num. 20.* quolibet die fieri posse factum, si necesse sit conferri viaticum, neque adfit Eucharistia. Cauendum tamen est, ne hoc fiat in fraudem cessationis, id è quæ in Missa quæ semel in hebdomada permittitur consecranda sunt omnes formulae, quæ pro tota hebdomada necessaria reputantur.

De recitatione Horarum in particulari scilicet bini, vel terni variant Doctores, an liceat tempore cessationis? Negant Doctores Salmanticenses, teste Sayro *lib. 5. thesauri. cap. 19. num. 4.* & probari videtur ex *cap. permissimus de sentent. excommunicat. ibi: Nulla diuina officia permittuntur aliquatenus celebrari.* Item ex *cap. quod in re de penitent. & remissionib.* videtur concessa facultas recitandi tempore interdicti bini, vel terni, quæ facultas non est ad cessationem trahenda. Sed contrarium longè probabilius est, vt docuit Sayrus *dicto num. 4.* Henric. *lib. 13. cap. 32. num. 2.* Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 14.* Bonac. 1. disp. 6. punct. 3. num. 3. Layman. *lib. 1. sum. tract. 5. par. 4. cap. 6. num. 2.* quia hæc recitatio non est publica, & sollemnis, sed priuata, quæ nec interdicto, nec cessatione tollitur. Item extra Ecclesiam hæc recitatio licet, vt docuit Henric. *suprà.* & Aulæ *lib. 4.* Ergo etiam in Ecclesia. Neque obstat Textus in dicto *cap. dimittimus*, quia intelligendus est de permissione officij publici. Textus verò in *cap. quod in re* non facultatem concedit, sed quod aliàs licitum erat, declarat, vt bene notauit Layman. *d. cap. 6. num. 2.* De pulsatione campanarum idem est dicendum, ac de interdicto diximus nullo modo licere in ordine ad diuina officia pulsari; secus verò ad alia quæ officia diuina non sunt, nisi consuetudo in contrarium obferretur ab Ecclesia matrice. Sicuti notauit Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 17.*

Secundus effectus cessationis est priuatio sacramentorum, vt constat ex dicto *cap. non est vobis de sponsalibus*. Difficultas autem est quæ sacramenta ministrari, & recipi liceant? Et dicendum videtur, est spectato iuris rigore solus Baptismus, & penitentia morientibus, & Viaticum administrari posse, vt colligitur ex dicto *cap. non est vobis*, ibi: *Nulla diuina officia præter Baptismum paruulorum, & Penitentiam morientium adiuncto etiam Viatico celebrantur.* At ex benignitate Ecclesiæ, & grauiusmodum Doctorum autoritate ea sacramenta ministrari, & recipi possunt quæ tempore interdicti licent, non quia cessatio sub interdicto comprehendatur; sed quia Ecclesia videtur eam consuetudinem approbasse, ne suos fideles tanto bono priuet, vt tradunt ex communi Couarru. in *cap. alma 2. par. §. 4. num. 7. vers. vltimum tamen sit.* Henric. *lib. 13. cap. 32. num. 1.* & 4. Sayrus *lib. 5. thesauri. cap. 19. num. 7.* Bonac. *tom. 1. disp. 6. pun. 3. num. 7.* Layman. *lib. 1. tr. 5. par. 4. cap. 6. num. 3.* Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 12.* Aulæ 6. par. *disp. 1. dub. 6.* & alij. Quocirca tempore cessationis licet tam paruulis, quam adultis etiam sanis conferre sacramentum Baptismi, quia hoc sacramentum est necessitatis ob vitæ periculum, & vocatur sacramentum paruulorum etiam si adultis

R. detur

detur, quia de iure, & per se, in pueritia illis erat tribuendum. Confirmatio etiam concedi potest; quia est quedam Baptismi perfectio: sicuti tradunt Sayrus, Henric, Bonac. Suar. Layman. & alij *locis allegatis*. Penitentia omnibus moribus concedenda est propter eius necessitatem, ut habetur in *suprad. cap. non est vobis*. An vero sanis sit ministranda? non est ita certum. Probabile est extendi ex benigna Ecclesie interpretatione, nam cum difficile sit adulum contritione iustificari, non est credendum voluisse piam matrem Ecclesiam suos fideles hoc tam salutarium remedio, & ad iustificationem necessariam privare. Sicuti docet Couarruu. *dist. 2. p. 8. num. 7. vers. ubicumque*. Henric lib. 13. cap. 53. num. 4. Sayrus cap. 19. num. 8. Bonac. *p. 3. num. 5. Coninch. disp. 17. dub. 7. num. 82. Suar. Auila, Layman. locis citatis*. Deinde Matrimonium absque solemnitate nuptiali contrahi potest, nam esto sacramentum sit, quia tamen fundatur in humano contractu ex vi cessationis, sicut neque ex interdicto prohibetur, ut docet Sayrus libro 9. capite 19. numero 12. Henriquez cap. 53. numero 4. Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 27*. Quapropter sacramentum Ordinis, Eucharistia sanis, & extrema Unctio infirmis tempore cessationis, sicuti tempore interdicti denegantur, vt aduertunt Doctores relati. Omnia tamen sacramenta que eo tempore ministrari licent administranda sunt cum suo ritu, & solemnitate debita. Sicuti notant Sayrus. Suar. Bonac. Layman. & alij *locis allegatis*. Unde licitum est hebdomada sancta, si cessatio perseveret celebrare Christma, & benedicere oleum; quia hæc necessaria sunt pro ministracione solemnium Baptismi, & Confirmacionis. Sicuti aduertunt Henric. lib. 13. cap. 53. n. 4. Nauar. cap. 27. num. 178. Sayr. lib. 5. cap. 19. num. 7. Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 8. & 22. Bonac. disp. 5. p. 3. num. 5. & seqq.*

Tertius effectus cessationis enumerari solet presertim Ecclesiasticæ sepulture. Et quidem si cessatio interdictum supponat, vt ferè semper contingit, non est dubium ratione interdicti hæc secum ferè priuationem. Verum si cessatio per se sumatur, valde probabile cenio hunc effectum non habere, quia sepultura Ecclesiastica, vt superior dixi sub officio diuini non comprehenditur: ac cessationi solum diuinorum priuatio, vt effectus annectitur ex *cap. non est vobis de Sponsalibus*, neque vllibi cautum est hanc sepulture priuationem illi conuenire. Non igitur asserenda est, ideoque possunt spectato iuris rigore nõ solum Clerici (de quibus ferè omnes Doctores conueniunt) sed etiam laici tempore cessationis emeterio, vel Ecclesia sepeliri abique diuinorum officiorum solemnitate. Vt tradit Suar. *disp. 39. sect. 2. num. 34. Coninch. disp. 17. dub. 7. n. 84. Bonac. t. 2. disp. 6. p. 1. n. 8. Faul. Layman. lib. 5. tract. 5. p. 4. cap. 6. n. 3. vers. denique.*

§. III.

De causis cessationis.

- 1 Qui possint cessationem indicere & quod sit eius subiectum, & causa finalis.
- 2 Causa materialis ob quam cessatio imponitur debet esse grauiissima.
- 3 Inuitida est cessatio non seruatis conditionibus prescriptis in cap. 1. de sentent. excomm. in 6.
- 4 Postea cessatione si intra mensem partes non se composuerint Romam mittendum est.
- 5 Alia conditiones seruanda sunt pro cessatione posita à Capitulo.
- 6 Prædictas conditiones non tenetur Capitulum obseruare tempore Sedis vacantis, si per Vicarium à se electum cessationem imponat.
- 7 Referuntur poene Capitulo impostæ non seruanti prædictas conditiones.
- 8 Quod dictum est de cessatione impostæ à Capitulo, dicendum est de cessatione impostæ ab Episcopo, alioque Prelato.
- 9 Causam cessationi præbens ad qua obligetur.

Causam materialem, seu subiectum cessationis constat esse locum, seu personas in ordine ad locum, quibus prohibent diuina ibidem celebrare. Efficiens causa est qui cessationem indicit, qui necessariò habere debet iurisdictionem in foro externo, ea autem gaudens cessationem indicere potest. Sicuti excommunicare, suspendere, & interdicere. Cui enim potestas ferendi has censuras competit, competit etiam potestas ferendi cessationem. Quapropter ex proprio officio Episcopis, aliisque iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus, & Capitulo Sede vacante hæc potestas inest. Vt colligitur ex *cap. si canonici de officio ordinari. lib. 6. Et ibi Glossa verbo cessare*. Capitulo vero Sede non vacante hanc neque cessationem indicare, nisi ex privilegio, aut consuetudine recepta: vt colligitur ex *dicto cap. si canonici*, & tunc non nisi ex consensu Episcopi, & conuocatis omnibus capitularibus etiam absentibus, sicuti fit ad ele-

ctionem, vt colligitur ex *cap. irrefragabili de officio ordinarij, & cap. si canonici. Cap. quamuis eodem tit. in 6.* Et notant Sotus in 4. d. 22. q. 3. art. 2. conclus. 3. Couarruu. in *cap. ama. 2. §. 2. numero 6. Henric. lib. 13. cap. 53. num. 1. Sayr. lib. 5. cap. 18. num. 5.* Finalis causa conlequenda per cessationem est rebelles, & inobedientes coercere, & à delicto parato remouere. Causa verbò formalis, seu modus ferendi cessationem, & causa propter quam ferenda est præscribitur in *cap. irrefragabili §. ceterum de officio ordinarij, & cap. si canonici. Cap. quamuis eodem tit. in 6.* Qui Textus est loquantur de cessatione imposta à Capitulo; Doctores referendi ad quancunque cessationem extendunt.

Causa materialis, seu delictum ad cuius emendationem ferenda est cessatio, debet esse eius qualitaris, vt adque dantis ex cessatione proueniens, que cum grauiissima sit, grauiissimum delictum exigunt. Et præterea debet esse delictum notorium, & manifestum notoritate facti, vt eius scandalo possit cessatio occurrere. Neque in contrarium stare potest consuetudo vtputè irrationalis, & in grauum Ecclesie cedens. Sic dicit Syluest. *verbo iustitiae. n. 1. Sotus in 4. d. 22. q. 3. art. 2. conclus. 3. Henric. lib. 13. c. 53. num. 1. Sayr. lib. 5. thesauri, cap. 18. num. 12. Suar. disp. 39. sect. 2. n. 4. & 7. Auila 6. p. disp. 2. dub. 2. condit. 1. & seqq. Coninch. d. 17. dub. 7. n. 87. Bonac. t. 1. d. 6. de cess. p. 1. m. 1. Galpar. Hurtado de cess. difficult. 3. n. 59. & colligitur ex *cap. irrefragabili de officio ordinarij. Et cap. si canonici. Cap. quamuis eodem tit. in 6.* Insuper hæc causa propterquam imponitur exprimi debet instrumento publico per Tabellionem, seu aliis parentibus literis sigillo authentico munitis, que debent tradi ei contra quem cessatio indicitur. Sicuti cautur in *suprad. cap. si canonici*. Præterea debet prius delinquens moueri, an satisfacionem, & emendationem præstare velit. Non enim cessatio que grauiissima pena est, indici potest nisi pro contumacia vt manifestè colligitur ex *d. cap. quamuis*.*

Hæc conditiones ferè sunt eiusdem rationis, ac illæ que præscribuntur in *cap. 1. de sentent. excommunicat. in 6.* pro qualibet censura ferenda. An vero aliqua ex his delictibus nulla sit cessatio; variant Doctores. Nam Suar. *disp. 39. sect. 3. num. 8. & 11.* esto ex stimer in qualibet cessatione hæc conditiones obseruandas esse, ac affirmat id eorum delictum cessationem non fore irritam, sed inultam tantum. Solum de monitione asserit esse necessariam, eam scilicet que sufficeret ad notitiam habendam de cessatione imponenda, quæque ad valorem cuiuscunque censure requisita foret; non autem quod fiat tali tempore, & modo, quo præscribitur in *dicto cap. quamuis*. Et reddit rationem, quia in *hoc cap. & cap. si canonici* non redditur nulla sententia, & alioquin ex iure ipso notuali prædictæ conditiones pro valore cessationis non requiruntur. Vt Coninch. *disp. 17. dub. 7. num. 30.*

Ceterum verius censo ex defectu cuiuscunque conditionis ex superioribus enumeratis inualidam esse cessationem huc impostam à Capitulo siue à Prelato. Quod docet Aristotelis Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 18. num. 16. Stephan. Danila 6. p. de censur. disp. 2. dub. 2. §. circa iunctio. 8. secundo notandum: & de cessationibus à Capitulo impostis asserit Suar. *disp. 39. sect. 1. num. 13. Coninch. dicto dub. 7. num. 30.* præstatis conditionibus necessariis esse. Ducor, quia Doctores plerumque conueniunt supradictas conditiones communes esse omnibus cessationibus siue impostis à Capitulo, siue à Prelato. At in *cap. quamuis de officio ordinarij. lib. 6. in fine*, dicitur parte cessante, & supradicta (scilicet que in illo cap. conuenerunt, & que lata erant in *cap. si canonici eodem tit. & lib. 6. in cap. irrefragabili de officio ordinarij*, quæque in *dicto cap. quamuis initio* renouantur) non seruante non tenetur cessatio. Sicuti non est seruanda cessatio illis conditionibus in eius impositione non seruatis. Ergo illæ conditiones sunt pro valo re cessationis requisitæ.

Deinde posita cessatione si intra mensem partes non se composuerint debet tam imponens cessationem, quam is ob cuius culpam imponitur Romam petere per se, vel per procuratorem cum actis ad negotium spectantibus, vt Romana Sedes remedium prouideat, ne Ecclesia diu à diuini cesset in graue fidelium detrimentum. Sicuti habetur in *dicto cap. quamuis*, & notant ibi Doctores. Interim vero si pars contumax pœniterit; poterit, & debet cessationem indicens eam tollere, quia ex accessu ad Romanam curiam iurisdictionem non amittit: accessus namque ille solus fuit ibi discutiar quid sit agendum casu quo partes non se composuerint. At facta compositione cessat occasio expectandi Romani Pontificis responsum, vt notauit Henric. lib. 13. cap. 53. num. 2. Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 18. in fine. Suar. *disp. 39. sect. 3. num. 12. Auila 6. p. disp. 2. dub. 2. §. sed circa. Bonac. t. 1. disp. 6. p. 1. num. 4. aduertit Sotum dist. 22. q. 1. art. 2. & diciturum disp. 2. de cess. c. 6. vers. tertio. Quod si imponens cessationem noluerit post mensem Romam mittere, eo ipso cessat cessatio, vt habetur in *dicto cap. quamuis in fine*. Oportet autem, (vt bene aduertit Suarez *disp. 39. sect. 3. num. 12. 13.*) cui*

evidenter constet partem illam esse in mora culpabili, quia dum id non constat, retineri ius suum. Quod nullo modo habet locum in eo ob cuius culpam cessatio imposita est: nam est hic non mittat Romam, non eo ipsa auferatur cessatio, alioquin ex sua iniquitate commodum reportaret, in cuiusque potestate situm esset cessationem eludere. Sicuti notavit Sayrus dicto lib. 5. cap. 18. num. 17. Suar. d. sect. 3. num. 14. Bonac. disp. 6. p. 3. num. 11. quia ex nullo Textu colligitur hæc abrogatio; nam Caput quammis solum dicit partem non seruare conditiones sibi præscriptas in imponenda cessatione non esse cessationem seruandam; at nihil dicit de imponente valide cessationem, illam vero postea non obseruante, sicuti neque tollitur excommunicatio, aut suspensio, vel interdictum ex eo quod has censuras imponent illas non obseruet.

Præter supradictas alie sunt conditiones seruande pro cessatione imposita à Capitulo, scilicet vt ad hanc cessationem imponendam conuocentur omnes qui conuocandi essent pro electione quauis facienda, qui que inter se debent conferre, an expedit cessationem imponi, & consultari facta suffragia ferantur, & ex maiori parte suffragiorum cessatio determinatur; alia sicut de electio sine hac conuocatione, consultatione, & determinatione est nulla. Cap. eorum delicto. Cap. quia propter de electione. Sic cessatio quæ electioni comparatur in dicto cap. quammis de officio ordinarij lib. 6. nulla erit: sicuti notavit Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 18. num. 14.

Dubium tamen est, an debeat Capitulum Sede vacante has conditiones in ferenda cessatione obseruare? Affirmat Auila 6. p. disp. 2. dub. 2. §. circa has conditiones. Dicitur, quia Textus in cap. quammis de officio ordinarij. in 6. hæc præscribit conditiones obseruandas à Capitulo, seu conuentu, qui ex maiore parte canonicorum, seu conuenualium coalescit. Sed hoc verum est casu quo Capitulum, seu Conuentus per se cessationem indiceret: at quia Capitulum Sede vacante non per se, sed per vicarium electum iurisdictionem exerceat, iuxta Conc. Trident. sess. 24. cap. 16. de reformat. ea de causa ad imponendam cessationem non indiget Canonicorum conuocatione, & aliis in dicto cap. quammis præscriptis. Sicuti notavit Suar. disp. 19. sect. 3. num. 10.

Capitulum cessationem indicens prædictis conditionibus non seruatis, nequit prouentus, & distributiones, quæ interuentibus diuinis officiis conceduntur, recipere; quia absque causa ab illis officiis abstinere, ideoque omnes prouentus, & emolumenta eo tempore percepta restituere tenetur, & insuper parti contra quam cessauerit, obligatur damna reparare. Quod intelligendum est, etiam si causa legitima adit imponendi cessationem. Nam dictus Textus in cap. si canonici vtrumque requirit & causam cessationis legitimam esse, & conditiones in cessatione imponenda ibidem præscriptas obseruari, vt constat manifestè ex illis verbis: Si hoc prætermissis cessauerint, vel causa non fuerit canonica. Sicuti notavit Auila 6. p. de censur. disp. 2. dub. 3. Henric. cap. 52. numero 3. Sayrus plures referens, lib. 5. thesauri, cap. 19. numero 17. Suar. disp. 39. sect. 3. num. 15. vbi bene aduertit hanc obligationem maiori ex parte ex ipsa rei natura ante iudicij sententiam procedere, quia si nulla est cessatio vel ob defectum causæ, vel conditionum obseruandarum irrationabiliter cessant Canonici à diuinis officiis, inuisitque recipiunt distributiones, & alia commoda Ecclesiæ, ob eius obsequium debita, inuisitumque parti aduersus quam cessatur irrogant, damnaque illi facta reparare debent.

Quod dictum est de cessatione nulliter imposita à Capitulo, idem est dicendum de cessatione imposita ab Episcopo, aliove Prælato, si absque causa legitima, vel non seruatis conditionibus, quas obseruare tenetur cessationem interdixerit; debet inquam tunc restituere Canonis ea, quæ ob cessationem impositam amittunt, & aliis clericis stipendia quæ ex Missis, aliisque officiis diuinis acquirunt, & damna quæ pars aduersus quam cessatur sustinet. Sicuti aliis relatis tradunt Sayr. Henric. Suar. Auila supra.

Verum si cessatio iusta sit tenetur qui causam dedit, omnia damna innocentibus personis prouenientia reparare, & arbitrio superioris condemnandus in aliqua quantitate conuertenda in augmentum diuini cultus. Sicuti hæc colliguntur ex dicto cap. quammis. & cap. si canonici de officio ordinarij. in 6. Et notantur aliis relatis Henric. lib. 13. cap. 12. num. 3. Sayrus lib. 5. thesauri, cap. 19. num. 19. Suarez disp. 39. sect. 3. num. 16. Coninch. disp. 17. dub. 7. num. 91. Auila 6. p. disp. 2. dub. 3. conc. 3. Bonac. t. 1. de censur. disp. 6. p. 3. circa finem.

§. IV.

De obligatione seruandi cessationem, & pœna transgressoribus imposita.

- 1. Grave peccatum est violare cessationem.
2. Religiosi obligati sunt cessationem à Capitulo, seu Prælato obseruare.

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars VI.

- 3. Clerici, & religiosi tam exempti, quam non exempti incurramus excommunicationem violantes cessationem.
4. Pœna irregularitatis clericis violantibus cessationem imposita non est.

Nemini est dubium graue peccatum commissurum qui cessationem celebratione diuinorum officiorum administratione, vel receptione Sacramentorum violaret, quia violat legem Ecclesiasticam ob grauissimam causam impositam.

Solum est dubium? An Religiosi exempti obligentur seruare, & publicare in suis conuentibus cessationem impositam à Capitulo, seu Prælato, & obseruatam ab Ecclesia matrice? Negat Alterius de interdico, disp. 2. cap. 8. col. 4. quia Concil. Trident. sess. 24. cap. 12. de Regularib. solum præcepit obseruari censuras, & interdicta, at cessatio à diuinis neque est censura, neque interdictum etiam pœnale. Ergo in prædicto decreto non continetur.

Nihilominus contrarium dicendum est. Concilij enim decretum expeditum fuit in confirmationem Clement. 1. de sentent. excommunicat. vbi tam regulares exempti, quam non exempti obligantur interdicta, & cessationes à diuinis obseruata ab Ecclesia matrice obseruare. Et licet textus in principio solius interdicti mentionem fecerit, ex subsequentibus colligitur sub interdicti nomine voluisse cessationem à diuinis comprehendere, vt colligitur ex illis verbis, Quod etiam in interdictis, & cessationibus etc. quæ indicant antea de interdictis, & cessationibus sermone factum esse. Præterea in cessatione magis videntur rationes obligantes, vt religiosorum conuentus cum Ecclesia matrice confirmantur. Atque ita tradit Bonac. t. 1. disp. 6. pun. 3. num. 10.

Quoad pœnas attingit, nulla est laicis violentibus cessationem ipso iure imposita, sed arbitrio iudicis puniri debent. Clericis verò Religiosis tam exemptis imposita est excommunicatio ipso facto in Clem. de sentent. excommunicat. vt loquentes de interdicto diximus. Debet tamen cessatio esse generalis, & obseruari ab Ecclesia matrice, nam ex violatione cessationis specialis, nulla pœna ipso iure contrahitur, quia nullibi habetur, nec de prædicta cessatione loquitur præfata Clement. Et quammis Paludan. in 4. d. 18. q. 8. num. 38. asserat hanc pœnam excommunicationis habere locum in cessatione tantum imposita à Capitulo, Collegio, seu Conuentu, Concilioque provinciali, non autem in cessatione ab Ordinariis imposita, nullo modo ei adherendum est, sed omnino affirmandum illam pœnam excommunicationis communem esse omni cessationi generali, siue imposita sit à Capitulo, Collegio, seu Conuentu, siue à Concilio provinciali, siue ab Ordinatio, siue à Delegato Pontificis, vt ex dicta Clement. constat in vers. quod etiam. & notavit Couarrua. cap. alma. 2. p. §. 2. num. 3. Henric. lib. 13. cap. 54. num. 3. Nauarr. cap. 27. num. 145. & 189. Sotus d. 22. q. 3. art. 2. Sayrus aliis relatis, lib. 5. cap. 19. in fine. Suar. disp. 39. sect. 3. num. 36. Auila 6. p. disp. 3. dub. 2. conclus. 2. Bonac. disp. 6. punct. 3. num. 9. Notant tamen Henric. & Auila supra. Sayrus lib. 5. cap. 18. num. 11. religiosos Mendicantes ab hac pœna eximi ex particulari privilegio, quod mihi non constat.

Pœnam irregularitatis, quam aliqui Doctores adseribunt violentibus cessationem per exercitium ordinis, verius est non contrahi, quia nullibi est expressa, & irregularitas non contrahitur nisi in casibus à iure expressis. Cap. is cui de sentent. excommunicat. in 8. Et licet in dicta Clement. 1. cessatio æquiparetur interdicto, id est solum quoad pœnam excommunicationis impositam Religiosis interdictum, & cessationem generalem non obseruantibus, non tamen quoad reliqua omnia. Sicuti docet Glossa in cap. si canonici, verbo cessare de officio ordinarij. lib. 6. Panormit. cap. dilectis filiis. num. 18. de appellacionib. Paludan. d. 18. q. 8. art. 3. num. 38. Nauarr. cap. 27. n. 189. Suar. disp. 39. sect. 1. d. num. 8. Auila 6. p. disp. 3. dub. 2. conc. 4. Henric. lib. 13. cap. 54. num. 3. Sayr. lib. 5. cap. 18. num. 9. & alij plures apud ipsos.

§. V.

De relaxatione cessationis.

- 1. Quis possit cessationem relaxare, & qua forma seruanda sit.
2. Bene potest per appellacionem suspendi cessatio, si executionis mandata non sit.

Certum est imponentem cessationem posse illam relaxare, neque alium nisi superior sit, vel æqualis, vel ab imponente potestatem acceperit. Forma verò relaxandi cessationem nulla est in iure determinata, sed illa sufficet quæ voluntatem relaxantis exprimat, vt notant ex communi sententia Henric. lib. 13. cap. 52. num. 3. Sayrus lib. 5. cap. 18. numero 7. Filliuc. tract. 18. num. 138. Bonac. t. 1. disp. 6. de cessat. p. 3. in fine.

R. Dubium

2 Dubium tamen est, an per appellationem suspendi possit: Panormit. in cap. delictus filius. & Villadiego relatus à Couarrou. cap. alma. 2. p. §. 2. num. 1. Sayrus lib. 5. thesauri. cap. 17. num. 7. existimant suspendi non posse, quia hæc cessatio non à iure dicitur, ideoque ad factum pertinet, quod non videtur appellatione suspendi posse. Verum dicendum est sententiam cessationis executioni mandatum appellatione non suspendi, quia secum trahit executionem, quæ nulla alia via impediri potest quam relaxatione: at bene suspendi possit, si executioni mandata non sit, quia per appellationem impeditur iurisdictionis imponentis, & ex defectu iurisdictionis nulla erit cessatio. Sicuti tradunt Couarrou. loco citato. Suar. disp. 39. sect. vlt. n. 3. Henric. c. 52. num. 1. in Gloss. lit. O. Auila 6. disp. 3. dub. 1. conclus. 1.

DISPUTATIO VI.
DE IRREGULARITATE.

DE hac materia nullus est specialis tractatus in iure canonico, sed occasione diuersarum irregularitatum quæ ibi constituntur, diuersos tractatus Doctores edidit, uti Gratian. & alij in Decreto distinct. 26. & in Decretalibus tit. de homicidio, de corpore vitiatas, de sententia excommunicationis. Et alia. Vt distincte procedamus agemus prius de his quæ communia videntur cuiuslibet irregularitatis, deinde de his quæ propria sūt.

PUNCTUM I.

De nomine, & natura irregularitatis, eiusque diuisione.

- 1 Unde dicta sit irregularitas?
- 2 Expenditur irregularitatis definitio, & qualiter ab aliis censuris differat.
- 3 Quomplex sit irregularitas?

1 **S**I nominis ethymologiam spectemus irregularitas à regula deducitur, addita præpositione in, quæ priuationem significat, ideoque irregularitas idem est ac priuatio regulæ seu extra regulam. Etenim cum regula iuris Pontificij sit omnes ad statum clericalem admittere, qui eo priuatus extiterit extra hanc regulam erit, irregularisque nuncupabitur. Secundum quam significationem sumitur in præfati irregularitas pro impedimento inquam, & priuatione assumendi clericorum statum, & regulam. Argum. Textus in capite 1. de sententia, & re iudicata lib. 6. Capite cum medicinalis. §. sine & capite is qui de sententia excommunicat. eodem libro & alibi.

2 Doctores communiter definiunt irregularitatem, ut sit impedimentum canonicum primum, & per se impediens ordinis susceptionem, & secundariò illius vfum. Sic Archidiacon. & Ioann. Andreas in cap. 1. de sententia. & re iudicata lib. 6. Syluest. verbo irregularitas. initio. Nauarr. cap. 27. n. 191. Couarrou. in Clemens. si furiosus de homicidio. in prin. Henric. lib. 14. cap. 1. num. 2. Gregor. de Valent. t. 2. disp. 7. q. 19. punct. 1. Sayrus lib. 6. cap. 1. num. 16. Suar. disp. 40. sect. 1. Coninch. disp. 18. dub. 1. num. 1. Paul. Layman. lib. 1. summ. tract. 5. part. 5. cap. 1. & alij passim: & colligitur ex cap. significasti el. 1. de homicidio. Impedimentum ponitur loco generis, quia quælibet censura, & quilibet defectus naturalis ordinis impediens est impedimentum. Canonice dicitur, ut excludamus quodlibet aliud impedimentum iure naturæ vel diuino introductum, quo affectus est infidelis, seu non baptizatus, truncus, & scemina; omnes ij iure naturæ, vel diuino excluduntur ab ordinibus. Dicitur directe impediens, ordinis susceptionem, ut distinguamus hanc inhabilitatem ab excommunicatione, suspensione, & interdico, quæ censuræ sunt, itemque à depositione, & degradatione. Etenim irregularitas absolute non est censura, cum non sit pœna. Quod si aliqua irregularitas pœna sit, non est pœna medicinalis quæ recedente contumacia tolli debet, sed est pœna de se perpetua. Præterquam quod non tam in pœnam delicti commissi imponitur, quam ob honorem Ecclesiastici status, quem dederat in eum assumi qui tale delictum commisit.

Specialiter autem differt irregularitas ab excommunicatione, ex eo quod directe impedit ordinis susceptionem quatenus talis est, cum tamen excommunicatio illius susceptionem impediatur quatenus est quædam cum fidelibus communicatio, & excommunicatio minor, quatenus est quoddam Ecclesiæ sacramentum. A suspensione verò differt, quia suspensio per se non priuat ordinis susceptionem, sed illius vfum, ideoque solis clericis aptatur, cum tamen irregularitas tam clericis,

quam laicis communis sit. Ab interdico distinguitur; quia est aliquando interdico impeditur Ordinis susceptionem, non tamen quatenus Ordo est, sed quatenus est quoddam sacramentum, & diuini ministerium. Quod si irregularitas homini iam ordinato superueniat, non obinde mutatur eius natura, sicuti non mutatur in impedimento affinitatis matrimonio superuenientis, quod ex se habet dirimere matrimonium, sed quia matrimonio iam contracto superuenit, illudque dirimere non potest, impedit eius vfum. Sic irregularitas ex se constituit irregularem extra Ecclesiæ ministros, at quando Ecclesiæ ministris superuenit impedit ministerij vfum.

Præterea irregularitas solùm priuat directe irregularem ordinis susceptionem, & indirectè illius vfum, at reliquæ censuræ pluribus aliis priuant, ut ex superioribus constat. Deinde à depositione, & degradatione differt irregularitas, quia depositio, & degradatio sunt sententiæ ab homine latae, cum tamen irregularitas nunquam ab homine, sed à iure indicta sit, & semper indicuntur in pœnam alicuius delicti, cum tamen irregularitas ex se pœna non sit.

Præterea depositio, & degradatio directe non priuant Ordinum susceptionem, sed potius illorum vfum, cum per se supponant ordinem à cuius vfum deponunt, secus irregularitas. Denique irregularitas inducitur ob decorem status clericalis seruandum: at depositio, & degradatio ob vitandum scandalum, quod ex ministerio, Ordinisque vfum persone deponere prouenire potest.

Quoad diuisionem atinet communiter diuidunt Doctores irregularitatem in eam quæ prouenit ex delicto, & in eam quæ prouenit ex alio defectu. Quælibet autem ex his irregularitatibus plures sub se continet, ut in sequentibus videbimus.

Deinde solet diuidi irregularitas in totalem, & partialem. Totalis est, quæ priuat ordinem susceptionem, illorumque vfum, partialis quæ susceptorum ordinem vfum in totum, vel in parte priuat. Etenim homicidium ordinato superueniens eum vfum ordinem priuat, secus verò oculorum, vel inanium defectus, qui tantum priuat ordinatum illorum Ordinum vfum qui cum tali defectu comparari non potest.

Præterea subiungitur irregularitas in perpetuam, & temporalem. Perpetua est quæ sola dispensatione tollitur, temporalis quæ lapsu temporis cessat, uti est irregularitas oris ex defectu ætatis, quæ adueniente ætate tollitur, & in his in omnes Doctores conueniunt, ideoque superuacuum est illos recensere.

PUNCTUM II.

De causa efficiente, & materiali irregularitatis

- 1 Nullus alius præter Pontificem irregularitatem inducere potest.
- 2 Satisfit obiectioni.
- 3 Subiectum irregularitatis est vir baptizatus.
- 4 Summus Pontifex incapax est irregularitatis contrahenda.
- 5 Episcopus sub lege generalis irregularitatem induceme contrahenditur.

Cum irregularitas non incuratur, nisi in casibus à iure expressis. Vt deciditur in capite is qui de sententia excommunicationis, & nullus alius præter Pontificem potestatem habeat condendi ius, efficitur sanè à nullo alio quam à Pontifice irregularitatem induci posse, ut latè comprobatur deat. de censur. disp. 40. sect. 4. à num. 7. Auila 7. part. disp. 1. in fine. Bonac. t. 1. disp. 7. q. 1. pun. 2. num. 1. & alij passim.

Aduersus hanc doctrinam processit Sotus, in 4. disputat. 1. q. 1. & Gab. lect. 9. in canon. lit. D. ducti ex eo quod nullibi videatur prohibitum Iudicibus Pontifice inferioribus irregularitatem alicui indicere ob delictum commissum. Si enim possunt depositionem, & degradationem inferre quæ gratiores sunt pœnæ, cur non poterunt irregularitatem? Sed facilis est horum solutio, dicimus namque omnibus Iudicibus Pontifice inferioribus hanc potestatem derogatam esse in dicto cap. is qui de sententia excommunicat. Nam ibi expresse deciditur irregularitatem contrahi non posse nisi in casibus à iure expressis. Si autem alij à Pontifice irregularitatem indicare possent, iam extra casus à iure expressos irregularitas contraheretur. Præterea non expediebat alios à Pontifice potestatem habere inducendi irregularitatem, quia irregularitas per se non inducitur ad puniendâ delicta, sed ad vitandam indecentiam oram ex eo quod irregularis in statu Ecclesiasticum assumatur. Statuore autem, & decernere quæ hanc indecentiam inducant cum id commune sit toti Ecclesiæ, proprium est Pontificis. Ergo solus Pontifex irregularitatem inducere potest, & nullus alius.

Quoad causam materiale atinet, seu quoad subiectum irregularitatis